

Rządowy Program Na Rzecz Młodzieży

AKTYWNA MŁODZIEŻ

1. OKREŚLENIE GRUPY WIEKOWEJ

Rządowy Program na Rzecz Młodzieży skierowany jest do grupy osób w wieku 13 – 30 lat.

Dolna granica wieku wynika z dwóch głównych przesłanek:

- rozwoju psychofizycznego jakie nastąpił w młodym człowieku: a co za tym idzie zmianę jego potrzeb i oczekiwań, ale też możliwości, aby z podmiotu oddziaływań dorosłych, kiedy był dzieckiem, stawać się podmiotem aktywnym, własnym działaniem kształtującym swoje otoczenie.
- zakończenia pierwszej szkoły i rozpoczęcia drugiego etap edukacji - nauki w gimnazjum. Poprzedzona jest ona dokonaniem pierwszego ważnego w życiu wyboru – kierunku w jakim dalej chce się kształcić (gimnazja oferują już klasy profilowane) oraz samej szkoły. Wraz z nową szkołą stoją przed młodym człowiekiem nowe wyzwania: większa anonimowość, nowy zespół klasowy, zmienione wymagania.

Ten moment również w odczuciu samych zainteresowanych, jest przejściem do grupy młodzieży.

Natomiast określenie górnej granicy wieku grupy objętej programem na 30 lat wynika z momentu usamodzielniania się młodych ludzi. W stosunku do pokolenia swoich rodziców zdecydowanie później zawierają oni małżeństwa, otrzymują pierwszą stałą pracę, co skutkuje późniejszym założeniem własnego gospodarstwa domowego.

Określenie takich ram wiekowych jako grupy młodzieży pokrywa się ze strategią przyjętą przez Komisję Europejską w dokumencie „Inwestowanie w młodzież i mobilizowanie jej do działania – strategia UE na rzecz młodzieży”.¹ W dokumencie przyjęto uważać, za grupę określaną jako młodzież – grupę w wieku 13 – 30 lat.

2. PROBLEMY I POTRZEBY MŁODZIEŻY W DOKUMENTACH STRATEGICZNYCH

W cytowanym dokumencie „Inwestowanie w młodzież i mobilizowanie jej do działania – strategia UE na rzecz młodzieży” wskazano, iż „Przyszłość Europy zależy od młodzieży. Jednak szanse życiowe wielu młodych ludzi są ograniczone.” W komunikacie Komisji na temat odnowionej agendy społecznej, której celem jest stworzenie obywatelom UE nowych szans, czytamy: „Młodzież jest priorytetem społecznej wizji Unii Europejskiej, a obecny kryzys zwiększa jeszcze potrzebę zadbania o młody kapitał ludzki.” W strategii podkreśla się konieczność podejmowania działań zwiększających aktywność społeczną i obywatelską młodzieży, włączanie jej w procesy decyzyjne oraz lepsze przygotowanie jej do wejścia na rynek pracy.

Program jest integralnym elementem działań na rzecz realizacji Strategii Rozwoju Kraju, Strategii Rozwoju Kapitału Ludzkiego, Strategii Rozwoju Kapitału Społecznego oraz Strategii Wspierania Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego. Zatem Program jest spójny z krajowymi dokumentami strategicznymi, należącymi do grupy dziewięciu strategii rozwoju opracowanych w ramach Zespołu Doradców Strategicznych Premiera i stanowiącymi „inne strategie rozwoju” w rozumieniu ustawy z 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju. Służą one realizacji celów określonych w Długookresowej Strategii Rozwoju Kraju „Polska 2030. Trzecia Fala Nowoczesności” oraz Średniokresowej Strategii Rozwoju Kraju.

3. PODSTAWA PRAWNA PROGRAMU

Podstawą prawną Programu jest art. 5c ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2010 r. Nr 234, poz. 1536, z późn. zm.) oraz ustawa z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz.U. z 2013 r. poz. 885, z późn. zm.).

Zgodnie z przepisami ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz. U. z 2009 r. Nr 84, poz. 712, z późn. zm.), zasady wieloletniego finansowania realizacji polityki rozwoju określają przepisy o finansach

¹Komunikat Komisji do Rady, Parlamentu Europejskiego, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów z dnia 27 kwietnia 2009 r. – Inwestowanie w młodzież i mobilizowanie jej do działania: strategia UE na rzecz młodzieży – Odnowiona otwarta metoda koordynacji na potrzeby wyzwań i możliwości stojących przed młodzieżą [COM(2009) 200 wersja ostateczna

publicznych (art.14d). Stosownie do art. 136 ustawy o finansach publicznych programy wieloletnie są ustanawiane przez Radę Ministrów w celu realizacji strategii przyjętych przez Radę Ministrów. Rada Ministrów, ustanawiając program, wskazuje jego wykonawcę. Realizacja programów wieloletnich może być podzielona na etapy.

4. WYZWANIA STOJĄCE PRZED MŁODYMI

Przed każdym pokoleniem wkraczającym w dorosłe życie stoją nowe wyzwania, na które musi odpowiedzieć. Wyzwania te zmieniają się wraz z rozwojem technologii. Za nimi podążają oczekiwania formułowane przez biznes, administrację, oraz trzeci sektor – społeczeństwo obywatelskie. Rozpoczynając edukację dzieci należy mieć świadomość, jakie kompetencje będą niezbędne dziecku, gdy zakończy się jego proces edukacji formalnej, dziś zalicza się do nich:

- interdyscyplinarność
- szybkość działania
- myślenie innowacyjne i adaptacyjne
- myślenie obliczeniowe
- kompetencje międzykulturowe

To co jeszcze nie dawno było cenione najbardziej - stałość i przywiązanie do jednego miejsca i stanowiska pracy nie jest już dziś tak ważne. Obecnie mniej ważna jest wiedza z określonego zakresu (ją zawsze można uzupełnić), a znaczenie mają umiejętności zaliczane do **kompetencji przyszłości**, do których należą:

- umiejętność pracy w zespole
- umiejętność pracy w szumie informacyjnym
- umiejętność współpracy wirtualnej
- umiejętność komunikacji w „realu”
- umiejętność pracy projektowej.

Kompetencją kluczową przyszłości jest **szybkość uczenia**, a co za tym idzie mobilność i umiejętność szybkiej adaptacji do nowych uwarunkowań.

Sytuacja na rynku pracy zmienia się dynamicznie w zakresie zapotrzebowania na kwalifikacje zawodowe. Zmianom podlega również (choć w mniejszym stopniu) zapotrzebowanie na kompetencje osobiste posiadane przez pracowników. Przed rocznikami wychodzącymi na rynek pracy w odstępie 5 lat stoją już inne wymagania i oczekiwania. Przygotowanie młodych ludzi nie może się opierać jedynie na formalnej edukacji podlegającej ministerstwu do spraw edukacji i nauki. Aby zapewnić młodym dobry start w samodzielne życie niezbędne jest zapewnienie wsparcia aktywności społecznej i obywatelskiej oraz samoorganizacji młodych.

Podobne wyzwania stawia młodym Wizja Młodych Unii Europejskiej wyrażona w Strategii UE na rzecz młodzieży – „Odnowiona otwarta metoda koordynacji na potrzeby wyzwań i możliwości stojących przed młodzieżą [COM(2009)”, Komunikat Komisji do Rady, Parlamentu Europejskiego, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów z dnia 27 kwietnia 2009 r.:

„Młodzi ludzie powinni jak najlepiej wykorzystywać swój potencjał. Wizja ta adresowana jest do wszystkich, ale działania powinny skupiać się na osobach w mniej korzystnym położeniu. Ma ona charakter dwukierunkowy:

- Inwestowanie w młodzież: aktywowanie większych zasobów, aby rozwijać te obszary polityki, które dotyczą codziennego życia młodych ludzi i poprawiają jego jakość,
- Mobilizowanie młodzieży do działania: promowanie potencjału młodych ludzi na drodze do odnowy społeczeństwa i dla osiągnięcia wartości i celów UE.

Dlatego niezbędne jest objęcie przez Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej młodzieży długofalowym programem, obejmującym wszystkie sprawy z zakresu zabezpieczenia społecznego, w tym aktywności społecznej, obywatelskiej, przygotowania do rynku pracy, usamodzielniania się, rodzicielstwa, zdrowia.

5. DIAGNOZA

W diagnozie zaznaczono zagadnienia, które wpływają na sytuację młodzieży w Polsce. Wybór zagadnień został dokonany na podstawie problemów wskazanych przez uczestników ankiety przeprowadzonej przez Zespół ds. Młodzieży Rady Działalności Pożytku Publicznego.

Diagnoza opiera się w dużej mierze o dane GUS, pochodzące między innymi z badań:

- Stan i struktura ludności oraz ruch naturalny w przekroju terytorialnym w 2012 r. Stan w dniu 31 XII 2012
- Kapitał społeczny na poziomie mezo -współpraca organizacji trzeciego sektora
- Wolontariat w organizacjach i inne formy pracy niezarobkowej poza gospodarstwem domowym – 2011
- Aktywność ekonomiczna ludności Polski IV kwartał 2012 r.

Ważnym dokumentem uwzględnionym w opracowaniu do założeń Programu jest Raport Młodzi 2011.

Zebranie danych jest utrudnione, gdyż przyjęta w dokumencie grupa wiekowa 13-30 lat, rzadko jest badana w takim przedziale czasowym.

Liczebność grupy odbiorców

Według danych GUS na dzień 31 grudnia 2012 r. ilość dzieci i młodzieży w poszczególnych grupach wiekowych zmniejsza się z roku na rok. Związane jest to ze zmniejszaniem ilości dzieci w rodzinie, świadomą bezdzietnością małżeństw, późnym macierzyństwem, cyklami demograficznymi. Proces ten jest znaczący. Grupa wiekowa 10 – 14 lat liczy 1 872 768 osób, 15 - 19 lat 2 218 662 osób, 20-24 lat 2 697 005 osób, a grupa 25-29 lat – 3 157 190 osób. Różnica pomiędzy poszczególnymi kategoriami wiekowymi jest znacząca. Pomiędzy grupą najstarszą, a najmłodszą różnica stanowi 1 284 422 os.

Ponieważ dane GUS nie wyodrębniają grupy wiekowej 13 – 30 lat - odpowiadającej tej przyjętej w Programie, można jedynie szacować, że ilość osób do których kierowane są te działania wynosi 9 009 241 os, co stanowi 23,4% Populacji osób żyjących w Polsce.

Miejsce zamieszkania

W miastach, żyje więcej młodzi ludzi niż w obszarach wiejskich. Jest to związane z procesem edukacji przemieszczaniem się w poszukiwaniu pracy. Młodzi ludzie przenoszący się do miasta znajdują się w nowej dla siebie sytuacji. Poszukują nowych grup rówieśniczych, nowego miejsca zamieszkania. Dla części z nich ten stan jest przejściowy, po zakończeniu procesu edukacji wracają do rodzin, inni pozostają na stałe.

Nie zależnie od miejsca zamieszkania niezbędne jest wsparcie, zaangażowania się młodych w działania lokalne. To zaangażowanie lokalne może często być drogą do tworzenia miejsc pracy dla nich na poziomie lokalnym poprzez wykorzystanie zasobów dziedzictwa kulturowego (renesans rzemiosła lokalnego, ekoturystyka itp.).

Wykształcenie, czas kształcenia, wybór drogi życiowej

Globalizacja może stanowić szczególne wyzwanie dla mniej uprzywilejowanych grup pracowników, takich jak młodzież, co pokazał obecny kryzys. Istotnym problemem pozostaje przedwczesne zakończenie nauki,

I mimo, że obecne pokolenie jest prawdopodobnie najlepiej wykształconym, najbardziej technicznie zaawansowanym i najbardziej mobilnym z dotychczasowych, to odsetek osób, które nie posiadają nawet wykształcenia gimnazjalnego drastycznie wzrasta, a co za tym idzie wzrasta grupa osób, która zakończyła edukację po 6 latach nauki.

Młodzi na rynku pracy

Sytuację osób młodych na rynku pracy charakteryzuje szereg wymiarów, wśród których główne to: poziom zatrudnienia, poziom bezrobocia, przynależność do grupy NEET (ang. not in employment education and training), czy formy zatrudnienia. Poniższa tabela przedstawia wartości tych wskaźników na przestrzeni ostatniej dekady ze szczególnym uwzględnieniem okresu globalnego kryzysu 2008+, a także odniesienie do średniej UE w 2012.

Tabela. Młodzi na rynku pracy w Polsce (2003-2012)

	2003	2005	2008	2009	2010	2011	2012	2012 średnia w UE
Zatrudnienie (wiek 15-24, LFS, %)	21,2	22,5	27,3	26,8	26,3	24,9	24,7	32,8
Bezrobocie (wiek 15-24, LFS, %)	41,9	36,9	17,2	20,6	23,7	25,8	26,5	22,8
NEETs (wiek 15-24, %)	16,7	13,9	9,0	10,1	10,8	11,6	11,8	13,2
NEETs (wiek 25-29, %)	29,5	27,3	19,3	20,5	21,7	21,5	22,1	20,6
Umowy terminowe (wiek 15-24, LSF, 4 kwartał, %)	57,0	69,2	66,8	67,4	69,3	70,0	71,3	41,5

Dane Eurostat

Osoby młode jak i najstarsze charakteryzują się mniej korzystną pozycją na rynku pracy w stosunku do osób w przedziale wieku 35-55 lat. W przypadku osób młodych związane jest to z kilkoma czynnikami: niewielkim jeszcze doświadczeniem zawodowym, niskimi lub niepełnymi kwalifikacjami, słabym osadzeniem na rynku pracy i niewykształconym kapitałem społecznym w potencjalnych miejscach pracy. W sytuacji kryzysu lub pogarszającej się sytuacji pracodawcy to właśnie osoby mniej doświadczone, zatrudniane na umowy cywilno-prawne lub czasowe są zwalniane. Ponadto w okresach zastoju gospodarczego zmniejsza się liczba nowych miejsc pracy, a konkurencję do nich wygrywiają pracownicy bardziej doświadczeni. W tym czasie natomiast kolejne roczniki absolwentów zasilają statystyki bezrobocia i bierności zawodowej. Poziom aktywności zawodowej wśród osób w wieku 15-24 lata jest ok. dwukrotnie mniejszy niż w wśród osób w wieku 30-50 lat, a poziom bierności zawodowej natomiast (osoby niepracujące i nie poszukujące pracy) ok. czterokrotnie większy (BDL, BAEL, 2011).

Powyższa tabela pokazuje, że sytuacja osób młodych w czasie kryzysu na początku tego wieku była gorsza niż obecnie – w czasie globalnego kryzysu 2008+. Do 2008 roku poprawiała się ich sytuacja, co było związane z ożywieniem gospodarczym w konsekwencji wstąpienia Polski do UE, które zaszkodziło zwiększeniem zatrudnienia, zmniejszeniem bezrobocia i wskaźnika NEET oraz poszukiwaniem miejsc pracy na rynku europejskim (emigracja). Tendencja ta odwróciła się wraz z nadejściem globalnego kryzysu powielając negatywne tendencje w całej UE. Sytuacja osób młodych pogarsza się nieustannie od tego czasu – szybciej niż w innych grupach wiekowych w Polsce i szybciej w porównaniu do średniej w grupie ich rówieśników w Europie (Pańków, 2012).

Poziom zatrudnienia w grupie wiekowej 15-24 lata od 2008 do 2012 roku spadł o 2,6 punktów procentowych. Ponadto był on aż o 8,1 punktu procentowego niższy niż średnio w krajach UE, co dystansuje znacznie przeciętnego polskiego młodego od przeciętnego Europejczyka. Niska wartość tego wskaźnika może być związana z relatywnie wysokim poziomem uczestnictwa w edukacji i niskim poziomem zatrudnienia w grupie osób z niższym wykształceniem niż średnio w Europie.

Bezrobocie w grupie wiekowej 15-24 lata jest ponad dwukrotnie wyższy niż w pozostałych grupach demograficznych (BDL, BAEL, 2011) i 2,7 razy większy niż w całej populacji aktywnych zawodowo w Polsce (Pańków, 2012). W naszym kraju w okresie 2008-2012 odsetek młodych bezrobotnych wzrósł o 9,3 punkty procentowe i był o 3,7 punktu procentowego wyższy niż średnio w UE sytuując nasz kraj w pierwszej dziesiątce krajów członkowskich o najwyższych wskaźnikach bezrobocia.

Od 2008 roku wzrósł także odsetek osób w wieku 15-24 lata należących do grupy NEET (o 2,8 punktu procentowego), czyli osób nie uczących się i pozostających bez pracy. Wyjątkowo w tej kategorii Polska wypada odrobinę lepiej na tle średniej Europejskiej (wynik niższy o 1,4 punktu procentowego), co może być związane z przytaczanym wcześniej wysokim wskaźnikiem skolaryzacji i niewielkim odsetkiem przedwczesnego kończenia edukacji (również poniżej średniej w krajach UE). Kiedy jednak przyjrzymy się osobom nieco starszym (25-29 lat), mimo takiego samego przyrostu procentowego w tym okresie co w młodszej grupie, ich odsetek jest już o 1,5 punktu procentowego wyższy od średniej unijnej. Tak znaczny przyrost wskaźnika NEET w starszej grupie - nie tylko w stosunku do młodszej grupy wiekowej, ale także w stosunku do średniej europejskiej - sygnalizuje wystąpienie poważnego problemu społecznego, jakim jest słaba absorpcja osób młodych przez polski rynek pracy (biorąc pod uwagę także wysoki poziom emigracji osób młodych do krajów Europy Zachodniej - głównie do Niemiec, Wielkiej Brytanii, Irlandii i Holandii, GUS, 2013). W 2008 roku młodych osób z grupy NEET (wiek 15-29 lat) było ponad 1 360 tys. ze wszystkich 8 339 tys. Polaków w tym wieku, co sytuowało Polskę na trzecim miejscu w Unii Europejskiej za Włochami (1 916 tys.) i Francją (1 488 tys.), które charakteryzują się wyraźnie większą populacją osób w opisywanym wieku, i przed Hiszpanią (1 029 tys.), w której żyje podobna liczba osób młodych w tej kategorii wiekowej co w Polsce (Eurofound, 2012). Koszt grupy NEET (wiek 15-29 lat) w 2011 roku w Polsce - jak obliczył Eurofound - składający się z wydatków publicznych i strat rynkowych związanych z niezagospodarowaniem tej grupy szacowany jest na ponad 7,5 mld euro (ok. 32 mld pln), co stanowiło 2,04% polskiego PKB w tym roku i dawało nam szóste miejsce wśród 27 krajów UE (Eurofound, 2012). Przynależność do grupy NEET powoduje nie tylko utrwalenie negatywnych wzorców funkcjonowania zawodowego, ale przekłada się również na niższe zaufanie - w tym także do instytucji, mniejsze zainteresowanie i zaangażowanie w sprawy publiczne (m.in. uczestnictwo w wyborach) oraz mniejsze zaangażowanie w sprawy społeczne (m.in. przynależność do organizacji) (Eurofound, 2012).

Wyjątkowo słabo na tle innych krajów Europejskich wypadamy w kategorii zatrudnienia na umowy czasowe (Eurostat w metodologii badania zalicza do nich zarówno umowy o prace na czas określony, jak i umowy cywilnoprawne) - zarówno w grupie osób młodych, jak i wśród wszystkich osób pracujących. W grupie wiekowej 15-24 lata zajmujemy drugie miejsce przed Słowenią w odsetku stosowanych umów czasowych, a w grupie wszystkich pracujących prześcigamy nawet Słowenię zajmując pierwszą pozycję. Znacznie w tym zakresie odstawiamy od średniej w UE (29,8 punktu procentowego w 2012 roku). W ciągu ostatniej dekady odsetek młodych zatrudnionych na umowach czasowych wzrósł lawinowo o 14,3 punktów procentowych. W odniesieniu do umów cywilnoprawnych nie dysponujemy w Polsce komplementarnymi danymi (zarówno w odniesieniu do młodych pracowników jak i pracowników w pozostałych grupach demograficznych). Jedyne dane na ten temat podaje Państwowa Inspekcja Pracy. Na podstawie przeprowadzonej kontroli PIP podała, że w ostatnich latach udział osób świadczących prace w oparciu o te rodzaje umów wzrósł z 15,5% w 2008 do 18,6% w 2009 i 20,9% w 2010 r. wśród ogółu pracujących (Roczne sprawozdanie PIP, 2011, s. 120). W 2012 roku PIP odnotowała nadużywanie umów cywilnoprawnych: 16% skontrolowanych umów cywilnoprawnych została zawarta w sytuacji, kiedy powinien zostać zawieszony stosunek pracy (umowa o pracę) (Sprawozdanie PIP, 2012, s. 141). Nastąpił też przyrost tych nadużyć: w stosunku do 2011 r. liczba zakwestionowanych umów wzrosła o 36%, a w porównaniu z 2010 rokiem o 56% (Sprawozdanie PIP, 2012, s. 141). Komisja Europejska w ramach m.in. Europejskiego Semestru wyraźnie rekomenduje zmniejszenie udziału umów terminowych w Polsce - szczególnie wśród osób młodych.

Zatrudnienie przy wykorzystaniu tego rodzaju umów kształtuje niestabilną sytuację zawodową tych osób, a także uniemożliwia podejmowanie długofalowych zobowiązań zarówno o charakterze finansowym np.: zaciąganie kredytów hipotecznych na kupno własnego mieszkania, jak i prywatnym np.: zakładanie rodziny i decydowanie się na dzieci. W konsekwencji mamy do czynienia ze zjawiskiem późnego gniazdownictwa (44,4% młodych do 30 r.ż. mieszka wciąż z rodzicami) i coraz późniejszym usamodzielnianiem się w kategoriach finansowych, zawodowych, społecznych i psychologicznych.

W odniesieniu do wskaźników opisywanych powyżej obserwowana jest mniej korzystna sytuacja wśród kobiet w stosunku do sytuacji mężczyzn (zatrudnienie: M -29,2% , K - 19,9%; bezrobocie: M - 24,1%, K – 30%; NEET, 15-29: M – 12,8%, K – 18,8%; umowy czasowe: M - 64,8%, K – 71,3%; Eurostat, LSF, 2012)

Warto przyrzeć się jeszcze strukturze zatrudnienia osób młodych (dane GUS, 2009, wiek 25-29 lat): 85,5% to pracownicy najemni, 2,5% - pracodawcy, 8,7% - pracujący na własny rachunek, 3% - pomagający członkowie rodzin. Przeważająca większość młodych to jednak pracownicy najemni, a tylko niewielka grupa sama daje zatrudnienie lub jest samozatrudniona. Szczególnie ciekawy jest ten ostatni wskaźnik, który jest wyraźnie niższy w porównaniu z odsetkiem samozatrudnienia wśród wszystkich pracujących ok. 14%. Jeszcze niższy jest on w grupie 15-24 lata i wynosi 3,9% (2010, Eurostat). Niemniej jednak w tej grupie wiekowej odsetek ten nie odbiega znacznie od średniej w UE. Raport Młodzi 2011 uzasadnia tę sytuację istnieniem wielu barier administracyjnych oraz brakiem kapitału startowego na rozpoczęcie działalności.

W tym kontekście warto także wskazać na problem różnic w dochodach uzyskiwanych z prowadzenia działalności gospodarczej pomiędzy kobietami a mężczyznami. Jak wynika z badań Bilans Kapitału Ludzkiego 2012, przeprowadzonych przez Polską Agencję Rozwoju Przedsiębiorczości wspólnie z Uniwersytetem Jagiellońskim, kobiety prowadzące własne firmy osiągają około 80% przychodów uzyskiwanych przez mężczyzn.

Istotnym czynnikiem wpływającym na sytuację młodych na rynku pracy jest również istnienie struktur organizacyjnych reprezentujących interesy młodych pracowników. Jak pokazują wyniki badania CBOS (maj 2013) realizowanego na reprezentatywnej grupie Polaków tylko 6% osób w wieku 18-24 lata należy do związku zawodowego - w porównaniu do 10% wszystkich ankietowanych. W kategorii wiekowej 25-34 lata odsetek ten jest jeszcze mniejszy i wynosi 4%. Młodzi (18-24 lata) nie pracują również w zakładach pracy, gdzie funkcjonują związki zawodowe – tylko 17% z nich złożyło taką deklarację w stosunku do 34% we wszystkich grupach wiekowych. Bardziej natomiast są skłoni oceniać działania związków zawodowych jako korzystne (53% odpowiedzi w grupie 18-24 lata, w stosunku do 45% odpowiedzi pozytywnych w całej populacji). Niskie uczestnictwo w związkach zawodowych może być konsekwencją zatrudnienia na umowy cywilnoprawne, które wykluczają z możliwości przynależenia do organizacji tego typu. Innym powodem jest też ich niska aktywność obywatelska, która często idzie w parze z działalnością innego rodzaju. Wyraźny brak w tym obszarze sprawia, że niewystarczająca jest reprezentacja pracownicza w grupie osób młodych, co utrudnia egzekwowanie ich praw, które już i tak są często naruszane. Istnienie takiej reprezentacji mogłoby wzmocnić struktury dialogu społecznego zarówno na poziomie zakładowym i branżowym, jak i krajowym.

Analizując wskaźniki dotyczące sytuacji osób młodych na rynku pracy warto zwrócić uwagę na kwestie kompetencji, będących jednym z efektów kształcenia w ramach systemu edukacyjnego. Zgodnie z zaleceniem Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 18 grudnia 2006 r. w sprawie kompetencji kluczowych w procesie uczenia się przez całe życie, kompetencje powinny być postrzegane jako połączenie wiedzy, umiejętności i postaw odpowiednich do sytuacji. Istotnym czynnikiem wpływającym na obserwowane pogorszenie się sytuacji osób młodych na rynku pracy jest niedostosowanie posiadanych przez nich kompetencji do wymagań dynamicznie zmieniającego się rynku pracy.

Jak wynika z badań Bilans Kapitału Ludzkiego, w 2012 roku, podobnie jak w latach ubiegłych, co trzeci pracodawca deklarował trudności ze znalezieniem odpowiednich pracowników. W opinii respondentów problem ten nie wynika z małej podaży na rynku pracy osób o określonych kwalifikacjach, ale związany jest przede wszystkim z brakiem odpowiednich kompetencji u osób szukających zatrudnienia.

Wyniki badań pokazują, że coraz większą rolę na rynku pracy zaczynają odgrywać kompetencje związane z samodzielnym organizowaniem sobie pracy. Ponad połowa badanych pracodawców (54%) wskazała, że pożądanymi cechami przyszłego pracownika jest samodzielność, umiejętność dobrego zarządzania swoim czasem czy odporność na stres. W opinii pracodawców kompetencje te wpływają w pozytywny sposób na efektywność i skuteczność wykonywanych w pracy działań. Wysoko cenione przez pracodawców są także kompetencje interpersonalne. Dla 42% respondentów bardzo istotna u kandydatów jest umiejętność współpracy w grupie, rozwiązywania problemów czy podejmowania wspólnych decyzji. Co ciekawe, badania pokazały, że dopiero na trzecim miejscu w opinii pracodawców znajdują się kompetencje zawodowe przyszłego pracownika, związane z wykonywaniem konkretnej pracy (40%).

Wyniki kolejnej edycji badań Bilans Kapitału Ludzkiego potwierdzają, że niedopasowanie podaży do popytu na kompetencje jest stałą cechą polskiego rynku pracy. Z tego względu polityki publiczne w obszarze młodych i dotyczące obszaru edukacji formalnej, pozaformalnej oraz nieformalnej, powinny być skierowane przede wszystkim na kształcenie kompetencji cenionych wysoko przez pracodawców.

Rok 2013 przyniósł pogłębienie negatywnych tendencji na rynku pracy, zatem można zakładać, że statystyki w opisywanych tu wymiarach – obecnie jeszcze niedostępne – rysować będą jeszcze bardziej posępny obraz sytuacji osób młodych. Nadzieję na jej zmianę przynoszą prognozy poprawy sytuacji gospodarczej w następnych latach. Niewątpliwie kluczowe jest przygotowanie instrumentów specjalnie dedykowanych osobom młodym z racji na specyfikę ich charakterystyki funkcjonowania na rynku pracy opisaną w tym podrozdziale.

Aktywność młodzieży i wolontariat młodzieżowy, w tym krótko i długoterminowy

W opinii zdecydowanej większości Polaków badanych w kwietniu 2011 r. wolontariat jest aktywnością charakterystyczną dla ludzi młodych,

Sytuacja taka nie do końca znajduje potwierdzenie w danych dotyczących deklarowanej przez tych samych respondentów dobrowolnej i nieodpłatnej pracy (działalności) na rzecz innych. Przyznało się do niej po 29% osób z grup w wieku 18-24 i 25-34 lata, trochę ponad 30% osób w wieku 35-44 oraz 45-54 lat, 27% z przedziału między 55 a 64 lat oraz 21% osób powyżej 65. roku życia.

Wyniki te pokazują nieco inną strukturę wiekową polskich wolontariuszy od przyjmowanej dotychczas, kiedy uznawano go za domenę przede wszystkim osób młodych. Według danych Stowarzyszenia Klon/Jawor za 2010 rok w działalność społeczną angażować się miało aż 30,1% osób w wieku poniżej 25. lat, 17,5% Polaków między 26. a 35. rokiem życia, 18,1% w przedziale 36-45 lat, 19,5% w wieku 46-55 lat i tylko 14,8% osób powyżej 55. roku życia. Wcześniejsze badania CBOS wskazywały jeszcze bardziej zdecydowanie na osoby młode.

System wsparcia dla młodzieży, grup młodzieżowych

W Polsce system wsparcia grup młodzieżowych, w tym grup nieformalnych i organizacji skupiających młodzież nie jest wypracowany. W obszarze tym należałoby zwrócić uwagę na następujące aspekty:

- przygotowanie liderów młodzieżowych do pracy z grupą rówieśniczą
- przygotowanie dorosłych pracujących z młodzieżą
- dostępność miejsc gdzie młodzież może się spotykać i podejmować różne formy aktywności
- dostępność środków finansowych na inicjatywy młodzieży.

Funkcjonują punkty informacji dedykowanej młodzieży- Eurodesk, centra wolontariatu

Włączanie młodzieży w proces podejmowania decyzji

W Polsce włączanie młodzieży w procesy podejmowania decyzji jest niewystarczający i w dużej mierze pozorny.

Co prawda system oświaty gwarantuje na każdym etapie kształcenia udział samorządu uczniów i słuchaczy, ale ze względu na nieprzygotowanie kadry pedagogicznej do pracy w takich formach nie jest on w pełni wykorzystywany.

Młodzieżowe rady gminy. Nowelizacja ustawy o samorządzie gminnym w 2001 r. wprowadziła art. 5 a, na podstawie, którego mogą być powoływane uchwałą rady gminy – młodzieżowe rady gminy. W założeniach ustawodawcy mają one za zadanie opiniować akty prawa lokalnego dotyczącego polityki młodzieżowej w danym samorządzie. Jednak żadne przepisy prawa nie wskazują w jakim zakresie rada gminy ma obowiązek zasięgania opinii młodzieżowej rady gminy. W związku z tym rady podejmują raczej inicjatyw na rzecz młodzieży w danej społeczności niż faktycznie stanowią formę włączania środowisk młodzieżowych w proces podejmowania decyzji. Powoduje to małe zaangażowanie samej młodzieży w pracę rady. Drugim problemem jest system wyboru oparty przede wszystkim na szkołach. Brak znaczących kompetencji po stronie rady oraz system wyboru powoduje, że zasiadają w niej ludzie bardzo młodzi nie przygotowani do swoich funkcji. Osoby w wieku 20- 30 lat włączają się w procesy decyzyjne działając w grupach młodzieżowych przy partiach politycznych, kandydując do rad „dorosłych”.

Mimo że przepis prawa funkcjonuje od 12 lat, nie wiele samorządów zdecydowało się powołać młodzieżowe rady gminy. Funkcjonują one przede wszystkim w miastach wojewódzkich i będących siedzibą powiatów.

Brak jest też mechanizmów współdecydowania młodzieży, na wzór tych wypracowanych w krajach Unii Europejskiej Dialog usystematyzowany (ang. „structured dialogue”), to forma komunikacji między młodymi ludźmi a decydentami, osobami, które mogą wpływać na to co dzieje się w kraju, Unii Europejskiej. Dialog jest dyskusją o priorytetach europejskiej współpracy w dziedzinie polityki młodzieżowej. Angażuje kraje obejmujące prezydencję w Radzie Unii Europejskiej, Europejskie Forum Młodzieży, krajowe rady młodzieży (w Polsce: Polska Rada Organizacji Młodzieżowych - PROM) oraz narodowe agencje programu „Młodzież w działaniu”.

Dialog oparty jest na idei zawartej w rezolucji Rady Unii Europejskiej, która mówi o wartości „szanowania ich (młodych ludzi) prawa do uczestnictwa w wypracowywaniu strategii ich dotyczących w drodze stałego, usystematyzowanego dialogu z nimi i z organizacjami ich reprezentującymi”. Czyli, że decyzje dotyczące młodych powinny zapadać zgodnie z zasadą „nic o nas bez nas”

http://www.mlodziej.org.pl/sites/mlodziej.org.pl/files/news_programme/2146/infopak_litwa.pdf

6. CELE PROGRAMU

W związku z powyższym celem głównym programu jest „Zwiększenie szans rozwojowych i poprawa warunków startu ludzi młodych w życie społeczne i zawodowe”

7. PRIORYTETY I KIERUNKI INTERWENCJI

Program obejmuje komponent długookresowy (systemowy) oraz komponent krótkookresowy (konkursowy).

Komponent systemowy długookresowy polega na wypracowaniu założeń długofalowej polityki młodzieżowej. Podstawą do prac nad komponentem długookresowym stanowią rekomendacje zawarte w Raporcie Młodzi 2011. Zakłada się, iż w roku 2014 r. zostanie przyjęty rządowy dokument strategiczny, określający politykę młodzieżową rządu na lata 2014-2020. Będzie on realizowany w urzędzie obsługującym ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego, we współpracy z innymi resortami, organizacjami obywatelskimi oraz środowiskami naukowymi i eksperckimi. Rada ds. Młodzieży będzie monitorować realizację założeń polityki młodzieżowej, opiniować programy i inne rozwiązania przyjmowane w ramach tej polityki.

W ramach komponentu systemowego podjęte zostaną kompleksowe działania zmierzające do stworzenia strategicznych podstaw realizacji polityki młodzieżowej. Będzie ona ściśle odnosiła się do istniejących dokumentów o charakterze strategicznym, stanowiąc ich uzupełnienie i rozszerzenie w zakresie działań skierowanych do osób młodych.

Założenia długofalowej polityki młodzieżowej wypracowane w otwartej formule i w ścisłej współpracy z zainteresowanymi podmiotami będą stanowiły odpowiedź na wyzwania społeczne i ekonomiczne związane ze sytuacją ludzi młodych.

Komponent konkursowy skupia się na 4 celach szczegółowych:

- Rozwój kompetencji społecznych, w tym niezbędnych na rynku pracy
- Zwiększenie aktywności społecznej i obywatelskiej młodych osób
- Zwiększenie uczestnictwa młodzieży w podejmowaniu decyzji publicznych
- Rozwój systemu wsparcia inicjatyw młodzieżowych

Przewidując działania w czterech priorytetowych obszarach:

- Priorytet I. Pasja i zainteresowania
- Priorytet II. Aktywność społeczna i obywatelska

- Priorytet III. Przygotowanie do rynku pracy
- Priorytet IV. Infrastruktura wsparcia

8. KOORDYNACJA POLITYKI WOBEC MŁODZIEŻY NA POZIOMIE KRAJOWYM I REGIONALNYM

W celu koordynacji Programu zostanie utworzona Krajowa Rada ds. Młodzieży, jako instrumentu zapewniania spójności polityk publicznych związanych z młodzieżą. W skład Rady wejdą w połowie przedstawiciele resortów odpowiedzialnych za realizację polityk państwa w kluczowych dla młodzieży obszarach, reprezentanci województw oraz w połowie przedstawiciele organizacji młodzieżowych i działających na rzecz młodzieży, Zadaniem Rady będzie:

- koordynowanie działań w zakresie KPnM na poziomie krajowym;
- podejmowanie decyzji charakterze strategicznym w zakresie realizacji KPnM
- przyjmowanie corocznych raportów z realizacji KPnM i sytuacji młodzieży w Polsce
- kreowanie i monitorowanie działań na rzecz projektów innowacyjnych
- opiniowanie i rekomendowanie propozycji strategicznych, programowych, legislacyjnych i finansowych mających związek z młodzieżą;
- dokonywanie przeglądów stanu realizacji zapisów strategii i programów rozwoju oraz wydawanie opinii o koniecznych modyfikacjach, strategii lub programów rozwoju w odniesieniu do młodzieży

W celu obsługi Programu zostanie powołany Krajowy Sekretariat ds. Młodzieży w strukturach Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej, jako jednostka organizacyjna odpowiedzialna za:

- koordynację działań administracji publicznej na rzecz młodzieży, w szczególności: inicjowanie i upowszechnianie działań związanych z młodzieżą, zapewnianie spójności działań w zakresie przygotowania młodzieży do wejścia na rynek pracy, podejmowanych w ramach różnych polityk sektorowych i regionalnych, oraz współpraca z województwami;
- działania na rzecz Krajowej Rady ds. Młodzieży, poprzez realizację decyzji i wniosków Rady przygotowujące zadania publiczne związane m.in. z działaniami akredytacyjnymi, innowacyjnymi;
- zapewnianie jakości systemu wsparcia, realizacja procesu akredytacji, tworzenie przyjaznego otoczenia prawnego, stymulowanie rozwoju instrumentów finansowych, inicjowanie i stymulowanie debaty publicznej na temat młodzieży w politykach publicznych.
- realizację działań na rzecz uczestników procesu wdrażania KPnM, w postaci budowy aplikacji pozwalającej na gromadzenie, udostępnianie i prezentację danych z monitoringu i ewaluacji. za monitoring, zbieranie, udostępnianie i generowanie wiedzy,

Dla oceny rezultatów prowadzonej polityki Państwa wobec młodzieży niezbędne jest monitorowanie zmian oraz prowadzenie badań dotyczących sytuacji młodzieży w Polsce, realizowanego Programu, oceny polityk publicznych prowadzonych w tym obszarze, poprzez:

- zbieranie danych (w tym badań tematycznych i pogłębionych) i upowszechnianie wyników badań realizowanych przez instytucje publiczne i niepubliczne, dotyczących różnych aspektów sytuacji młodzieży
- realizację badań statystycznych przez GUS;
- prowadzenie badań młodzieży szkolnej (na poziomie edukacji gimnazjalnej i ponadgimnazjalnej) w cyklach trzyletnich w zakresie m.in.: aktywności społecznej i obywatelskiej, czasu wolnego, zagrożeń zachowaniami patologicznymi, inne.
- publikowanie wyników badań w agregacji lokalnej, regionalnej i krajowej.
- analizowanie zebranych danych i publikowanie co trzy lata raportu ukazującego stan realizacji Programu, oraz zawierającego wnioski i rekomendacje.
- budowa informatycznego systemu zbierania, gromadzenia, przetwarzania i upowszechniania danych,

KOMPONENT KONKURSOWY

1. FINANSOWANIE KOMPONENTU KONKUROWEGO

Komponent konkursowy realizowany będzie poprzez program dotacyjny dla organizacji pozarządowych na realizację projektów na rzecz młodzieży, zarządzany przez ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego, na lata 2014 – 2020, w wymiarze zł rocznie.

Równocześnie zakłada się finansowanie projektów na rzecz młodzieży z innych środków publicznych, ze szczególnym uwzględnieniem funduszy unijnych oraz w efekcie zlecenia zadań własnych samorządów.

2. OPIS PIORYTETÓW

Priorytet I Pasje i zainteresowania

Bogata i atrakcyjna oferta czasu wolnego dostępna jest dla każdej młodej osoby, szczególnie dla osób w wieku 13 – 25 lat. Udział w zajęciach różnego typu przyczynia się do wszechstronnej edukacji nieformalnej rozwijającej kompetencje kluczowe. Młodzież ma możliwość wyboru tematyki zajęć niezależnie od miejsca zamieszkania. Proponowana oferta czasu wolnego rozwija wszystkie pasje i zainteresowania, w szczególności w zakresie: kultury, sztuki, zdrowia, rozwoju fizycznego, ekologii, kompetencji matematycznych, komunikacyjnych, przedsiębiorczość i kreatywności, postaw proobywatelskich. Prowadzone są działań animacyjne pobudzające aktywność młodych zapobiegające wykluczeniu społecznemu, uzależnieniom oraz stymulujące nawyk uczenia się w różnych formach. Zapewniona jest ciągłość finansowania zajęć. W sposób szczególny wspierane są innowacyjne formy pracy z młodzieżą.

Priorytet II Aktywność społeczna i obywatelska młodzieży

Młodzież jest aktywna społecznie. Inicjuje i włącza się w działania na rzecz społeczności lokalnej, samodzielnie podejmuje nowe przedsięwzięcia, uczestniczy w życiu swojej społeczności: wsi, dzielnic, gmin, regionu, kraju. Grupy młodzieży organizują się do wspólnych działań poprzez pracę w grupach nieformalnych, zakładają organizacje pozarządowe, tworzą partnerstwa. Na poziomie kraju, regionu i lokalnie funkcjonuje reprezentacja interesów młodzieży. Wspierane są ciała społeczne włączającej młodzież w proces podejmowania decyzji, w szczególności młodzieżowe rady gmin, samorządy uczniowskie i studenckie oraz związki stowarzyszeń organizacji młodzieżowych. Grupy i organizacje młodzieżowe uczestniczą w wymianie doświadczeń z rówieśnikami w kraju i zagranicą. Liderzy młodzieżowi dzięki systemowi kształcenia i informacji są przygotowani merytorycznie do prowadzenia działań, znają prawa obywatelskie i czynnie z nich korzystają. Wolontariat jest formą aktywności społecznej i jednocześnie przygotowania do pracy zawodowej. Zdobytą wiedzę i umiejętności poprzez działania wolontariacie jest uznawana przez pracodawców, wypracowany został wspólny system uznawalności kompetencji.

Priorytet III Przygotowanie do rynku pracy

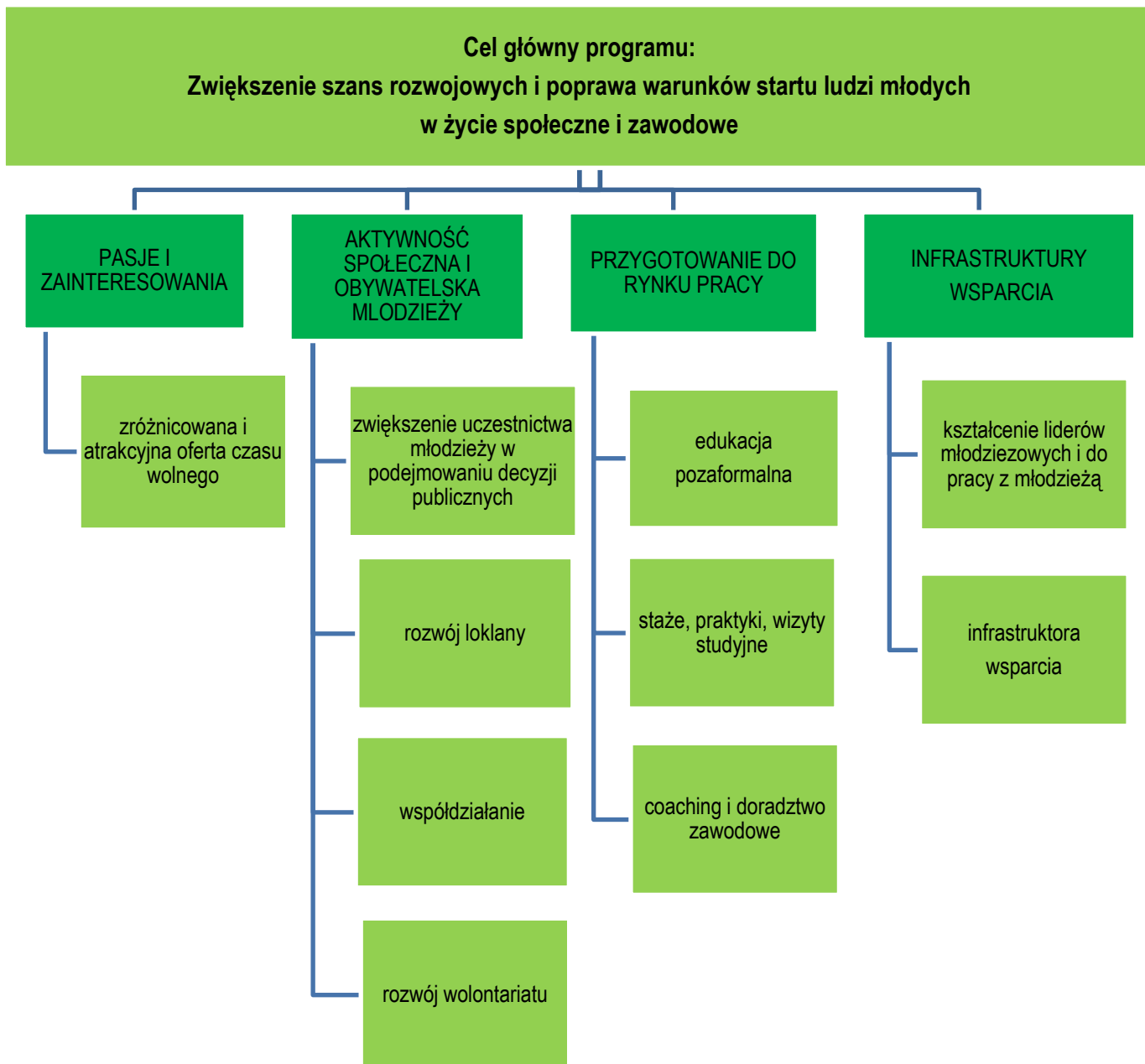
Młodzież jest skutecznie przygotowanie do funkcjonowania na rynku pracy. Nastąpiła zmiana świadomości w zakresie długości kształcenia, oderwanie procesu uczenia się od procesu nauczania (zmiana mentalności: zakończenie szkoły nie kończy edukacji). Młodzi nabyli umiejętność zdobywania potrzebnej wiedzy również poza systemem szkolnym, zrozumieli potrzebę uczenia się przez całe życie, co przyczynia się do samodzielnego podnoszenia kwalifikacji zawodowych.

Priorytet IV Infrastruktura wsparcia

Istnieje stabilna Infrastruktura wsparcia grup młodzieżowych i organizacji skupiających młodzież. Młodzież, grupy nieformalne, organizacje młodzieżowe objęte są systemem wsparcia zapewniającym możliwości podejmowania wszechstronnej aktywności społecznej i obywatelskiej. Wsparcie zapewnia kadra pracująca z młodzieżą o wysokich kompetencjach (animator, trener młodzieżowy). Łatwo dostępne jest zaplecze logistyczne, z którego mogą korzystać młodzi. Wypracowany i wdrożony został system wspierający finansowo inicjatywy młodzieży, dostosowany do formy organizacji grup. Systematycznie badane są problemy i potrzeby młodzieży oraz oddziaływania różnych polityk publicznych na tą grupę społeczną. Na poziomie krajowym i regionalnym działania na rzecz młodzieży są

koordynowane, w koordynacji uczestniczy społeczne ciało reprezentujące organizacje młodzieżowe i pracujące z młodzieżą.

Działania przewidziane w poszczególnych priorytetach

Priorytet I.

I.1 Atrakcyjna i zróżnicowana oferty czasu wolnego

Przemiany zachodzące w społeczeństwie, technologiczne i społeczne oraz wyzwania stojące przed młodym pokoleniem wymagają zapewnienia możliwości praktycznego zdobywania wiedzy i doświadczeń. Tylko wówczas wyboru drogi życiowej, w tym zawodowej, młody człowiek będzie dokonał w sposób świadomy. Zadanie tego nie jest w stanie spełnić szkoła ze względu na uwarunkowania prawne, techniczne i organizacyjne. Dlatego niezbędne jest zapewnienie młodzieży w formach pozaszkolnych szerokiego dostępu do bogatej oferty atrakcyjnych zajęć czasu wolnego, rozwijającej wszystkie sfery aktywności, z wykorzystaniem już istniejącej infrastruktury społecznej (np. domy kultury, biblioteki publiczne, świetlice wiejskie, placówki prowadzone przez organizacje pozarządowe) oraz innowacyjnych form pracy. W ramach priorytetu I wsparte będą w szczególności następujące działania::

- z zakresu edukacji kulturalnej, w tym np.: organizacja happeningów, przedstawień, edukacji muzycznej, prowadzenia pracowni artystycznych, programy edukacyjne wykorzystujące zaplecze placówek muzealnych.
- z zakresu edukacji historycznej, oparte o aktywny udział młodzieży, w tym obozy i zajęcia tematyczne, grupy rekonstrukcyjne,
- z zakresu rozwoju nauki, prowadzone we współpracy z uczelniami i placówkami badawczymi; w tym z zakresu nowych technologii
- pogłębiające wiedzę i zaangażowanie w sprawy społeczności lokalnej, jej historii, zabytkach, ludziach
- z zakresu sportu, z wyłączeniem działań sportowych prowadzonych w ramach „Ogólnopolskiego Systemu Sportu Młodzieżowego”
- z zakresu krajoznawstwa, w tym organizacja rajdów, biegów na orientację, gier tematycznych
- z zakresu ekologii,
- z zakres przedsiębiorczość,

W sposób priorytetowych wsparciem objęte zostaną innowacyjnych formy pracy z młodzieżą.

Priorytet II. Aktywność społeczna i obywatelska

Mała aktywność w wieku dorastania przekłada się na bierność w życiu dorosłym, dlatego niezbędne jest zwiększanie aktywności społecznej młodych, poprzez kształcenie liderów młodzieżowych, działania na rzecz środowiska, w tym działania międzypokoleniowe, włączanie młodzieży w życie publiczne, z uwzględnieniem procesu podejmowania decyzji oraz kooperacja grup młodzieżowych, budowanie sieci partnerstw. W ramach tego priorytetu powinny zostać wsparte działania zainicjowane przez ludzi młodych.

II.1 Zwiększenie uczestnictwa młodzieży w podejmowaniu decyzji publicznych

Zwiększenie udziału młodzieży w życiu lokalnych społeczności oraz w demokracji reprezentatywnej.

- Edukacja obywatelska - rozwój zróżnicowanych aktywnych form edukacyjnych: debat, warsztaty z podstaw prawną, dni otwarte samorządów, itp.
- Działania zwiększające uczestnictwo młodzieży w procesie podejmowania decyzji:
 - rozbudowę systemu informacji, konsultacji, uzgodnień, w szczególności zespoły dialogu obywatelskiego, wspólne zespoły robocze, budżet obywatelski, debaty publiczne itp
 - wspieranie udziału młodych w kształtowaniu przestrzeni publicznych, w tym w pracach nad miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego
 - wspieraniu udziału młodych w partycypacyjnym projektowaniu miejsc integracji, spędzania wolnego czasu np.: ośrodków kultury, bibliotek, obiektów sportowych, miejsc spotkań, parków, placów zabaw itp
- Wspieranie procesu tworzenia i rozwoju ciał reprezentujących młodzież: młodzieżowych rad gminy, reprezentacji młodzieży na poziomie regionalnym i krajowym jako partnera dla administracji publicznej i biznesu
- Wspieranie procesu wdrożenia dialogu usystematyzowanego (ang. „structured dialogue”),

II.2 Rozwój Lokalny

Wsparcie aktywności młodzieży, w tym zorganizowanej, w podejmowaniu przez nich działań na rzecz środowiska lokalnego, regionu i kraju. Istotnym elementem tego priorytetu jest aktywność samej młodzieży, zadaniem otoczenia jest wspierać ich w podejmowaniu aktywności, a nie zastępować.

1. **Działania międzypokoleniowe** skierowane do różnych grup wiekowych, w tym senioralnej, wspólne rozwiązywanie problemów lokalnych, korzystanie z doświadczeń, wymiana wiedzy i umiejętności.
2. **Podejmowanie inicjatyw lokalnych** między innymi z zakresu kultury, ekologii, turystyki, sportu pomocy charytatywnej, w formie między innymi akcji, happeningów, programów itp

II.3 Współdziałanie

Wspomaganie procesu współpracy osób i grup w wieku 13 – 30 lat, od grup nieformalnych, poprzez organizacje pozarządowe do budowy reprezentacji na poziomie lokalnym, regionalnym i krajowym

- wspomaganie działań młodzieży mających na celu samoorganizację się poprzez grupy nieformalne i zorganizowane (stowarzyszeni zwykle, stowarzyszenia itp.)
- animowanie lokalnych sieci współpracy/partnerstw ze szczególnym uwzględnieniem współpracy międzysektorowej.
- wspieranie działań na rzecz samoorganizacji i federalizacji sektora, w tym ogólnopolskich i regionalnych spotkań oraz innych platform współpracy,

II.4 Rozwój wolontariatu

Wspieranie rozwoju wolontariatu jako formy angażowania się w sprawy społeczności lokalnych, podnoszenia wiedzy i umiejętności osobistych

- działania edukacyjne i promocyjne skierowane do potencjalnych wolontariuszy i osób już pracujących jako wolontariusze,
- działania zmierzające do integracji wolontariuszy działających na obszarze tej samej jednostki samorządu terytorialnego lub działających w tym samym obszarze,
- działania zmierzające do integracji organizacji korzystających z pracy wolontariuszy działających na obszarze tej samej jednostki samorządu terytorialnego lub działających w tym samym obszarze,
- podejmowanie działań zwiększających uznawalności umiejętności zdobytych podczas wolontariatu na rynku pracy,
- promowanie, nagradzanie osób świadczących pracę jako wolontariusze.

Priorytet III Rynek pracy

Przygotowanie do wejścia na rynek pracy nie opiera się tylko o kompetencje nabyte w toku edukacji formalnej. Ważnym elementem tego procesu jest potwierdzanie kwalifikacji nabytych w drodze aktywności młodych ludzi opartej o podejmowane działania kształtujące predyspozycje zawodowe.

Wsparcie w wejściu i funkcjonowaniu na rynku pracy poprzez podniesienie kompetencji kluczowych: pracy w zespole, komunikacji, pracy projektowej, uczenia się, poszukiwania informacji, posługiwania się mediami.

Kierunki działań:

- Edukacja pozaformalna: warsztaty i treningi, seminaria, etc.,
- Staże, praktyki, wizyty studyjne.
- Coaching i doradztwo zawodowe.

Obszary szczególnie ważne:

- Praca z osobami należącymi do grupy NEET (not in employment, education and training).

- Wspieranie równości szans we wchodzeniu na rynek pracy ze względu na płeć, niepełnosprawność, wykluczenie przestrzenne i inne formy wykluczenia społecznego.
- Współpraca z instytucjami edukacyjnymi i pracodawcami.

Priorytet IV. Infrastruktura wsparcia młodzieży

IV.1 Przygotowanie osób pracujących z młodzieżą

IV.1.1 Przygotowanie liderów młodzieżowych do pracy z grupą rówieśniczą

- Wypracowanie programów kształcenia liderów młodzieżowych, uwzględniającego rozwój osobisty i przygotowanie do pracy z grupą w ramach organizacji.
- Wsparcie organizacji pozarządowych na poziomie krajowym i regionalnym w zakresie tworzenia i rozwoju zaplecza szkoleniowego liderów i liderów młodzieżowych.

IV.1.2 Przygotowanie osób dorosłych pracujących z młodzieżą

- Wypracowanie programów kształcenia osób do pracy z młodzieżą w formach poza szkolnych,
- Wsparcie organizacji pozarządowych na poziomie krajowym i regionalnym w zakresie tworzenia i rozwoju zaplecza szkoleniowego liderów i liderów do pracy z młodzieżą.

IV.2 Dostępność infrastruktury

- Prowadzenie centrów młodzieżowych, na bazie organizacji pozarządowych, placówek oświatowych i kulturalnych itp., zapewniających wsparcie lokalowe, doradcze, szkoleniowe młodzieży, młodzieżowych organizacji pozarządowych oraz grup nieformalnych,
- wdrażanie innowacyjnych form wsparcia inicjatyw młodzieżowych młodzieży: szkoła otwarta dla wszystkich, domy sąsiedzkie z ofertą dla młodzieży, buskontakt,
- wspieranie tworzenia i funkcjonowania platform wymiany informacji na rzecz wzmocnienia powiązań sieciowych sektora, w tym portali internetowych oraz wydawnictw prasowych;

BENEFICJENCI KOMPONENTU KONKURSOWEGO

Podmiotami uprawnionymi do korzystania ze środków finansowych przeznaczonych na realizację Programu są:

- Organizacje pozarządowe, o których mowa w art. 3 ust. 2 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2010 r. Nr 234, poz. 1536, z późn. zm.);
- Podmioty określone w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie – w tym:
 - osoby prawne i jednostki organizacyjne działające na podstawie przepisów o stosunku Państwa do Kościoła Katolickiego w Rzeczypospolitej Polskiej, o stosunku Państwa do innych kościołów i związków wyznaniowych oraz o gwarancjach wolności sumienia i wyznania, jeżeli ich cele statutowe obejmują prowadzenie działalności pożytku publicznego, o których mowa w art. 3 ust. 3 pkt 1 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie;
 - spółdzielnie socjalne, o których mowa w ustawie z dnia 27 kwietnia 2006 r. o spółdzielniach socjalnych (Dz. U. Nr 94, poz. 651, z późn. zm.) (w zakresie działalności społecznie użytecznej w sferze zadań publicznych),
 - stowarzyszenia jednostek samorządu terytorialnego,
 - spółki akcyjne i spółki z ograniczoną odpowiedzialnością oraz kluby sportowe będące spółkami działającymi na podstawie przepisów ustawy z dnia 25 czerwca 2010 r. o sporcie (Dz. U. Nr 127, poz. 857, z późn. zm.), które nie działają w celu osiągnięcia zysku oraz przeznaczają całość dochodu na realizację celów statutowych oraz nie przeznaczają zysku do podziału między swoich udziałowców, akcjonariuszy i pracowników.

WARUNKI I ZASADY SKŁADANIA OFERT I REALIZACJI PROGRAMU

W ramach komponentu konkursowego Programu: oferta składana jest do urzędu obsługującego ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego, przyznawanie dotacji odbywać się będzie w trybie otwartego konkursu ofert, postępowanie konkursowe odbywać się będzie przy uwzględnieniu zasad określonych w ogłoszeniu o konkursie, oferta jest składana zgodnie ze wzorem oferty, stanowiącym załącznik do ogłoszenia, oraz warunkami zawartymi w ogłoszeniu, po zakończeniu realizacji zadania finansowanego z Programu podmiot przedstawia ministrowi właściwemu do spraw zabezpieczenia społecznego sprawozdanie w ujęciu merytorycznym i finansowym, zgodne ze wzorem stanowiącym załącznik do umowy.

ZASADY FINANSOWANIA

Wsparcie w ramach Programu ma charakter prefinansowy, co jest szczególnie ważne dla małych podmiotów aplikujących o środki w ramach Programu.

Wartość dotacji w komponencie konkursowym (w ramach ogłaszanych edycji otwartego konkursu w latach 2014-2020) wyniesie od 10 000 zł do 100 000 zł.

Wkład własny – podmioty składające ofertę współfinansowaną w ramach Programu są zobowiązane do przedstawienia wkładu własnego w wysokości minimum 10 % wartości projektu. Za wkład własny uznaje się wkład pieniężny oraz wkład osobowy, przy czym wysokość wkład finansowego wniesionego do projektu wynosi min 1%.

WARUNKI I ZASADY SKŁADANIA OFERT I REALIZACJI PROGRAMU

W ramach komponentu konkursowego Programu:

- oferta składana jest do urzędu obsługującego ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego,
- przyznawanie dotacji odbywać się będzie w trybie otwartego konkursu ofert,
- postępowanie konkursowe odbywać się będzie przy uwzględnieniu zasad określonych w ogłoszeniu o konkursie,
- oferta jest składana zgodnie ze wzorem oferty, stanowiącym załącznik do ogłoszenia, oraz warunkami zawartymi w ogłoszeniu,

po zakończeniu realizacji zadania finansowanego z Programu podmiot przedstawia ministrowi właściwemu do spraw zabezpieczenia społecznego sprawozdanie w ujęciu merytorycznym i finansowym, zgodne ze wzorem stanowiącym załącznik do umowy.